

І. М. Рачко,
настаўнік пачатковых класаў
вышэйшай катэгорыі

«Вы яшчэ не прызналіся ў любові да Беларусі? Тады мы ідзем да вас!»

Сістэмна-дзеясны падыход да грамадзянска-патрыятычнага выхавання дзяцей і моладзі

Пытанне грамадзянска-патрыятычнага выхавання моладзі ніколі не губляла сваёй актуальнасці. Пачынаць прывіваць дзецям любоў да сваёй Радзімы неабходна як мага раней, бо павага да сваёй краіны, да яе нацыянальных традыцый, гісторыі і багатай культуры з'яўляецца асновай выхавання. Згадзіцеся, што немагчыма ўявіць сапраўднага грамадзяніна і годнага чалавека, які не ведае і не паважае сваіх вытокаў.

Сёння прыкметна ўзрасла цікавасць навукоўцаў і педагогаў да праблемы патрыятычнага выхавання школьнікаў. Гэта мэтанакіраваны працэс фарміравання ў школьнікаў сацыяльна-каштоўнасных адносін да Радзімы, свайго народа, яго культуры, мовы, традыцый, што выяўляецца ў жаданні і імкненні ведаць гісторыю сваёй краіны, яе культурныя здабыткі, актыўна ўдзельнічаць у грамадскім жыцці, добрасумленна і творча працаваць. Дзеці ўжо ў малодшым школьным узросце павінны адчуць, як гэта важна – любіць свой народ, ганарыцца яго мінулым і сучаснасцю, быць адказным за яго будучыню. Задача настаўніка – правільна арганізаваць сістэму работы ў гэтым кірунку. Тут неабходны нестандартныя формы, творчы падыход, выкарыстанне асаблівасцей культурна-гістарычных традыцый свайго рэгіёна. У якасці прыкладу прапануем калектыўную творчую працу – рэкламную кампанію **«Вы яшчэ не прызналіся ў любові да Беларусі? Тады мы ідзем да вас!»**.

Мэта: садзейнічаць фарміраванню ў малодшых школьнікаў патрыятычных пачуццяў, павагі да нацыянальных святынь, пачуцця адказнасці за захаванне матэрыяльных і духоўных каштоўнасцей беларускага народа, выхавання пачуцця гонару за сваю краіну.

Задачы:

- ✓ пазнаёміць з некаторымі гістарычнымі і прыроднымі асаблівасцямі Беларусі, яе культурнымі традыцыямі і прамысловым патэнцыялам;
- ✓ развіваць уменні працаваць у групах, весці дыялог, рабіць параўнанні і абагульненні;
- ✓ садзейнічаць развіццю творчых здольнасцей школьнікаў.

Абсталяванне: мультымедыяная ўстаноўка, цымбалы, экспанаты для выставы, загатоўкі для квілінгу, беларускія нацыянальныя касцюмы, стравы беларускай нацыянальнай кухні.

Падрыхтоўчая работа. Праводзіцца папярэдняя гутарка з дзецьмі аб асаблівасцях нашай краіны, аб дасягненнях эканомікі, спорту, культуры, звяртаецца ўвага на багацце і разнастайнасць прыродных рэсурсаў, традыцый,

асаблівасці нацыянальнай кухні. Разам з удзельнікамі вызначаюцца брэнды Беларусі, яе святыні. Прапануюцца на выбар прадметы і з’явы для рэкламы па кірунках: сельская гаспадарка, прамысловасць, прырода, культура, спорт, нацыянальная кухня. Групы ўдзельнікаў фарміруюцца па інтарэсах.

Арганізоўваецца ўзаемадзеянне дзяцей з іх бацькамі, братамі і сёстрамі, настаўнікамі музыкі, выяўленчага мастацтва, выкладчыкамі музычнай і спартыўнай школ. Паколькі дзеці малодшага школьнага ўзросту не маюць вопыту стварэння рэкламы, ім можна прапанаваць выкарыстаць вядомыя рэкламныя слоганы або сюжэты рэкламных ролікаў і напоўніць іх новым зместам.

Ход мерапрыемства

I. Уступная частка

Звініць званок у дзверы. Уваходзяць дзеці і звяртаюцца да прысутных:

– Добры дзень, дарагія госці! Шчыра вітаем вас на нашай беларускай зямлі! Вы яшчэ не прызналіся ў любові да нашай Беларусі? Тады мы ідзем да вас!

Настаўнік. Мы з вамі распачалі сур’ёзную справу – рэкламную кампанію. А ці ведаеце вы, што такое «кампанія»?

Вучаніца. Я ведаю: кампанія – гэта група людзей, якія разам бавяць час.

Вучань. Вось мы, напрыклад, дружнай кампаніяй увосень збіралі жалуды для нашага лясгаса.

Настаўнік. Так, але слова «кампанія» мае яшчэ адно значэнне: пэўныя дзеянні, мерапрыемствы для ажыццяўлення важнай грамадскай задачы. Сёння наша дружная кампанія сабралася, каб правесці вельмі важную рэкламную кампанію. А ці ведаеце вы, што такое «рэклама»?

Вучань. Я ведаю: рэклама – гэта калі хваляць што-небудзь, напрыклад, па тэлевізары, каб нам захацелася тое, што хваляць, набыць.

Настаўнік. Ты маеш рацыю. Рэклама – гэта лацінскае слова, яно абазначае «выкрыкнуць, заявіць аб сабе, звярнуць на сябе ўвагу». У наш час *рэклама* – гэта распаўсюджванне звестак пра кагосьці ці пра штосьці для стварэння папулярнасці, а таксама аб’ява аб пэўным мерапрыемстве, тавары, паслугах з мэтай прыцягнуць увагу пакупнікоў.

Сёння мы з вамі з дапамогай рэкламы раскажам нашым гасцям пра сваю краіну, пра тое, чым яна славіцца, і пра тых, хто яе праслаўляе.

II. Асноўная частка

Рэкламны ролік 1

Гучыць беларуская мелодыя. Хлопчыкі садзяцца за парты, а дзяўчынкі становяцца ў карагод і гавораць:

– Вы яшчэ не ведаеце пра наш беларускі лён? Тады паглядзіце на нас!

Дзяўчынкі (па 2–3 радкі) чытаюць верш:

А мы лён ірвалі,

У снапы вязалі.

У полі слалі, аббівалі.

Урадзіўся ў нас лянок,

Белы, слаўны кужалёк.
І мы многа працавалі:
Сеялі, палолі, рвалі.
Пражу пралі, кросны ткалі.
Выйшлі посцілкі на славу:
Хоць на ложка, хоць на лаву.
Вось якія мы майстрыцы,
Усе мы – проста чараўніцы.

(Выконваецца танец «Ох, і сеяла Ульяніца лянок».)

Настаўнік. І сапраўды, вось гэтая, на першы погляд, кволенькая раслінка і апраанае нас у такое прыгожае, а галоўнае, экалагічна чыстае адзенне. Але гэта адбываецца не адразу, а пасля некалькіх цудоўных пераўтварэнняў. А каб убачыць іх на свае вочы, варта зазірнуць на самы буйны ў Беларусі Аршанскі ільнокамбінат, як гэта зрабілі настаўнікі і вучні нашай школы. *(Прапануецца прэзентацыя.)* Каментарый: Вось ён – першынец беларускага тэкстылю, які нарадзіўся ў 1928 г. Вось як лён расце на полі. Вось якім ён паступае на камбінат. А вось гэта і ёсць цудоўныя вырабы з ільну. Да гэтых цудаў вы можаце дакрануцца, дарэчы, сваімі рукамі. *(Дзяўчынкі дораць гасцям сурвэткі з лёну, вырабленыя сваімі рукамі.)*

Рэкламны ролік 2

Вучаніца са сваёй сястрой. Вы яшчэ не ўсё ведаеце пра беларускі крышталі? Тады паслухайце нас!

Старэйшая сястра. Мне пашчасціла, што я пачынаю сваю працоўную дзейнасць на прадпрыемстве з векавымі традыцыямі – шклозаводзе «Нёман». А ведаеш, Ангеліна, у майго завода ёсць адразу два хросныя бацькі.

Малодшая сястра. Як гэта?

Старэйшая сястра. Першымі арганізавалі вытворчасць шкла на беразе ракі Нёман Юліус Столе і Вільгельм Краеўскі ў далёкім 1883 годзе.

Малодшая сястра. Заводу ўжо больш за 130 гадоў? Які ён стары!

Старэйшая сястра. А па-мойму, наш завод маладзее з кожным днём за кошт прымянення новых тэхналогій, увядзення ў строй навейшага абсталявання. Вось як выглядаюць сучасныя печы і як працуюць гутнікі. *(Прапануецца прэзентацыя.)*

Вырабы завода – гэта асобы стыль, гэта гармонія прыгажосці і вытанчанасці, гэта ўдалае спалучэнне сучаснага дызайну і класічных форм. Усё гэта і робіць нашу прадукцыю стыльнай, запамінальнай, папулярнай.

Малодшая сястра. А дзе можна купіць такія прыгожыя рэчы?

Старэйшая сястра. Беларускі крышталі карыстаецца попытам ва ўсім свеце. Краіны нашага экспарту – Расія, Прыбалтыка, Казахстан, Германія. Галандыя, Балгарыя, Грэцыя, Італія, Францыя, ЗША, Канада і многія іншыя. Мы робім свет прыгажэйшым! Мы рады працаваць для вас! А пераканацца ў гэтым вы зможаце, калі завітаеце на нашу выставу. Вось гэтую рэч я зрабіла сваімі рукамі. *(Паказвае.)*

Малодшая сястра. Вераніка, а як ты стварыла такі цуд?

Старэйшая сястра. Калі падрасцеш, і цябе навучу. Хочаш?

Малодшая сястра. Канешне, хачу. І мы будзем з табой працаваць разам!

Настаўнік. Я жадаю вам поспехаў і спадзяюся, што вашы мары здзейсняцца – і вы здзівіце нас новымі, непаўторнымі вырабамі з беларускага шкла!

Рэкламны ролік 3

Тата і сын. Вы яшчэ не ўсё ведаеце пра нашы трактары і аўтамабілі? Тады вам варта зазірнуць у наш калгас!

Сын. Тата, нам настаўніца гаварыла, што ў Беларусі ёсць такія аўтамабілі, адно кола якіх большае за рост чалавека. А які ў цябе рост?

Тата. 2 метры.

Сын. Ого! Дык гэтыя колы большыя і за цябе? Не верыцца нават.

Тата. Але ж гэта праўда, сыноч. У многіх краінах свету можна сустрэць магутныя самазвалы Жодзінскага аўтамабільнага завода. Вось такія. *(Дэманструецца слайд.)*

Сын. А я ведаю, як іх завуць. Гэта БелАЗы.

Тата. Правільна. Гэтыя аўтамабілі працуюць пераважна ў кар’ерах, дзе здабываюць карысныя выкапні. Адзін такі аўтамабіль можа перавезці больш за 300 тон.

Сын. Яны, напэўна, дорага каштуюць?

Тата. Так. Продаж аўтамабіляў за мяжу дае вялікі прыбытак. Частка гэтых грошай ідзе на бясплатнае лячэнне, ваша бясплатнае навучанне.

На нашых палях працуюць 2 веліканы – трактары Беларус-30-22, 2 трактары Беларус-25-22, 7 аўтамабіляў МАЗ, 4 камбайны КЗС-10 (Гомельскага завода сельгасмашын), 4 камбайны Ліда-1300 і Ліда-1600, а таксама кормаўборачная і іншая тэхніка. *(Прапануецца прэзентацыя.)*

Працаваць на сучасных трактарах і камбайнах вельмі камфортна: кабіны прасторныя, утульныя, аснашчаныя кандыцыянерамі. Падрастайце і прыходзьце працаваць у нашу гаспадарку.

Рэкламны ролік 4

Вучаніца. Вы яшчэ не ведаеце пра кветку, якая з’яўляецца брэндам Беларусі? Тады ўся ўвага – на нас!

Каб любіць Беларусь нашу мілую,

Трэба ў розных краях пабываць.

Зразумееш тады, чаму з выраю

Жураўлі на Палессе ляцяць. (А. Ставер)

Прызнаюся вам, што я адчула гэта на сабе, калі пабывала ў далёкай Італіі. Там было вельмі добра, але я сумавала па Радзіме. І гэта быў сум не толькі па матулі, любімай сястры... Я глядзела навокал, любавалася квітнеючымі даляглядамі, але не знаходзіла нечага мілага сэрцу. І калі наша настаўніца прапанавала зрабіць сваімі рукамі і падарыць італьянскім сябрам кветкі васількоў, я зразумела: вась чаго мне не хапала.

Настаўнік. Разумею цябе, Надзея. Гэта як у Багдановіча:

...І тчэ, забыўшыся, рука

Заміж персідскага ўзора
Цвяток Радзімы – васілька...

Вучаніца. Так! Вось ён – наш непаўторны брэнд. (*Прапануецца прэзентацыя.*)

Настаўнік. А давайце паспрабуем стварыць гэты цуд сваімі рукамі і навучым нашых гасцей.

(*Пад кіраўніцтвам настаўніка дзеці разам з гасцямі вырабляюць пано «Васількі» ў тэхніцы «квілінг».*)

Усе дзеці выходзяць са сваімі вырабамі і гавораць разам: «Палюбіце наш васілёк, як любім яго мы!».

Рэкламны ролік 5

Дзве сястры. Вы яшчэ не ведаеце пра восьмае цуда свету? Тады правільна, што вы завіталі да нас!

Надзя. Падзялюся сакрэтам: падрыхтаваць сваю рэкламу мне дапамагла другая рэклама, якую я знайшла на старонках газеты, што выпісвае наша бабуля.

Я не паверыла сваім вачам! Справа ў тым, што ўсе мы ведаем пра 7 цудаў свету, а тут – 7 цудаў Беларусі! Я зацікавілася. І сапраўды – якія цуды! Адно цудоўней другога! Я абяцаю, што пра кожнае з іх я ствару асобную рэкламу, але гэта будуць ужо нашы новыя сустрэчы, а пакуль – адгадайце іх:

1. У 1161 годзе яго зрабіў майстар Лазар Богша па заказе Ефрасінні Полацкай. (*Крыж Ефрасінні Полацкай.*)

2. Менавіта ў гэты дзень у Празе пабачыла свет кніга, якая паклала пачатак беларускаму кнігадрукаванню. Што гэта за кніга і калі гэта адбылося? (*«Біблія» Францыска Скарыны. 6 жніўня 1517 года.*)

3. Які дакумент, складзены Львом Сапегай, дзейнічаў на тэрыторыі Беларусі два з паловаю стагоддзі? (*Статут Вялікага Княства Літоўскага.*)

4. Гэты цудоўны палац належаў старажытнаму роду князёў Радзівілаў. У 2005 годзе палацава-паркавы комплекс уключаны ў спіс Сусветнай спадчыны ЮНЕСКА. (*Нясвіжскі палац-замак.*)

5. Царква-крэпасць, адно з самых дзівосных збудаванняў на Беларусі XV стагоддзя, закладзеная, па легендзе, самім князем Вітаўтам. (*Сынкавіцкая царква-крэпасць.*)

6. Сёння гэтыя незвычайна прыгожыя, сімвалічныя і дарагія прадметы старадаўняга мужчынскага гардэроба – выдатныя ўзоры дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва – упрыгожваюць самыя вядомыя музеі Лондана, Парыжа, Варшавы, Нью-Ёрка. (*Слуцкія паясы.*)

7. Цудоўнае тварэнне самой прыроды, сімвал нашай Беларусі. (*Белавежская пушча.*)

Але я ўпэўнена, што цудаў Беларусі не сем, а восем. А ты, Дзіяна, не здагадваешся, якое восьмае цуда?

Дзіяна. Не.

Надзя. Ну, вядома, ты ж яшчэ малая. Тады я табе адкрыю сакрэт. Гэта – наша возера Свіцязь.

Дзіяна. І зусім я не малая. Я вучуся ў другім класе. А пра возера, маё любімае, я нават верш ведаю:

Між дрэў, бы ў вяночку, адкрыецца воку

Там возера Свіцязь, як дзіва.

Як быццам хто шыбіну лёду звысоку

Сюды апусціў беражліва.

А напісаў гэты верш наш зямляк, знакамiты паэт Адам Міцкевіч.

Надзя. Напэўна, табе і нашым гасцям будзе цікава даведацца, што само возера акруглай формы, плошча яго – 170 гектараў, глыбіня – да 15 метраў. Дно ў возеры пясчанае, а вада ў ім крыштальна чыстая. На паўночным беразе Свіцязі знаходзяцца помнікі прыроды – векавыя дубы, а на паўднёва-заходнім – археалагічныя помнікі – курганы, у якіх пахаваны нашы продкі.

Свіцязь і навакольная тэрыторыя аб'яўлены экалагічным запаведнікам. Але самым загадкавым для мяне з'яўляецца тое, што ў Свіцязі знойдзены вельмі рэдкія расліны, напрыклад лабелія дортмана, тэтрадэніум яванікум, якія ёсць яшчэ толькі на востраве Ява. Ці малюск планорбіс, які водзіцца яшчэ ў азёрах Францыі, Бельгіі і Германіі. Як яны трапілі да нас? А можа, замежныя турысты іх завезлі?

Настаўнік. Магчыма, яно і так, але ўсё ж загадка да канца не разгадана. Таму пра наша возера складзена шмат легенд.

Надзя. Паводле адной з іх, на месцы возера быў калісьці горад Свіцязь. Ля сцен гэтага горада вы можаце апынуцца, калі выйдзеце з будынка нашай школы. Гэта, дарэчы, вельмі зацікавіла карэспандэнта «Настаўніцкай газеты» і ў выніку з'явіўся цікавы артыкул пра нашу школу, якая для нас не менш цудоўная, чым усе цуды на Зямлі.

(Вучні расказваюць іншыя легенды, чытаюць свае вершы пра Свіцязь. Настаўнік дэманструе прэзентацыю.)

Рэкламны ролік 6

Хлопчыкі. Вы яшчэ не знаёмы з беларускім спортам? Тады бярыце прыклад з нас!

Першы хлопчык. Я вельмі люблю гуляць у футбол, толькі часта трапляю ў вокны, а не ў вароты.

Другі хлопчык. Я вучуся плаваць і хачу стаць марскім афіцэрам, як мой дзядуля.

Трэці і чацвёрты хлопчыкі. А мы займаемся спартыўнай хадзьбой, таму ніколі не спазняемся на ўрокі. І ўсе мы сябруем з гімнастыкай!

(Хлопчыкі паказваюць акрабатычныя практыкаванні.)

Настаўнік. Гэта, як вы бачыце, нашы будучыя спартсмены. А паколькі кіраўніцтва нашай дзяржавы ўдзяляе вялікую ўвагу спорту, то ў вас, мае юныя сябры, ёсць усе шансы. Таму пацвярджае – выдатныя вынікі вучняў нашай школы на спаборніцтвах рознага ўзроўню.

А зараз давайце даведаемся, ці добра вы знаёмыя з выдатнымі беларускімі спартсменамі. Адкажыце, калі ласка: каго вы бачыце на слайдах? Якімі відамі спорту яны займаюцца? *(Прапануецца прэзентацыя.)*

Рэкламны ролік 7

Дзве маленькія гаспадынькі. Вы яшчэ не паспрабавалі страў беларускай кухні? Тады ідзіце хутчэй да нас!

Першая гаспадынька. Вас чакаюць клёцкі, дранікі, бабка і грачанікі!
(*Госці садзяцца за стол.*)

Другая гаспадынька. У нас, у беларусаў, ёсць адзін любімы прадукт. Каб даведацца яго назву, паспрабуйце адгадаць загадку:

Славен край наш ёй здаўна.

Трыста розных страў яна.

І зімой, і летнім часам

На яе мы вельмі лася! (*Бульба.*)

Першая гаспадынька. Запрашаем паспрабаваць страў нашай беларускай нацыянальнай кухні! Частуйцеся, калі ласка!

III. Заключная частка. Падвядзенне вынікаў

Юныя карэспандэнты задаюць гасцям пытанні:

- ✓ Што вас найбольш уразіла ў нашай рэкламе?
- ✓ Што вам найбольш запомнілася?
- ✓ Аб чым вы раскажаце дома?
- ✓ Ці спадабаліся вам стравы беларускай кухні?
- ✓ Ці захацелася вам яшчэ раз наведаць нас? Чаму?

Літаратура

- 1.
- 2.